

Svenska Bankföreningen
Swedish Bankers' Association

SVENSKA
FONDHANDLARE
FÖRENINGEN

Finansdepartementet
Enheten för försäkring, pension och myndighetsstyrning
103 33 Stockholm

Via mail till fi.registrator@regeringskansliet.se

2017-09-29

Ert Dnr Fi2017/02580/FPM

En ny lag om försäkringsdistribution Ds 2017:17

Svenska Fondhandlareföreningen och Svenska Bankföreningen (nedan tillsammans föreningarna) har beretts tillfälle att yttra sig över ovannämnda promemoria. Föreningarna har följande synpunkter.

Sammanfattning

Många av föreningarnas medlemmar bedriver försäkringsdistribution parallellt med både värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden (LVM) och bankverksamhet enligt lagen om bank och finansieringsrörelse (LBF). Grundläggande utgångspunkter för vårt remissvar är

- (i) att kundskyddet ska vara det samma vid investeringsrådgivning inom ett skal i form av en försäkring så väl som utom ett skal genom en direkt investering och
- (ii) att värdepappersinstitut och banker även fortsatt och utan avbrott ska kunna tillhandahålla försäkringsdistribution till befintliga och nya kunder

Det är för kunderna ytterst angeläget att den försäkringsdistribution som idag bedrivs inom värdepappersinstitut och andra banker (nedan tillsammans värdepappersinstitut), vilken verksamhet så vitt bekant fungerar väl, kan fortsätta fungera utan avbrott och därmed att den, enligt nu gällande regler, bedrivna försäkringsdistributionen med automatik omvandlas till motsvarande tillstånd/möjlighet enligt den nya lagen. Vidare ska det förstås också i framtiden vara möjligt för värdepappersinstitut att vara anknuten förmedlare respektive sidoverksam försäkringsförmedlare. Således behövs en klar övergångsregel samtidigt som kravet på "huvudsaklighet" tas bort i 1 kap 10 §

1 p i förslaget till lag om försäkringsdistribution (nedan LFD) liksom det särskilda undantaget i 1 kap 10 § 21 p i LFD.

Föreningarna anser sedan länge att det är viktigt med ett level playing field för rådgivning om investering i finansiella instrument vare sig investeringen sker indirekt genom en försäkring eller direkt till t ex ett Investeringssparkonto. Dock är det viktigt att inte onödigt betunga försäkringsdistributionen med dubbla regleringar varför vi förordar att det görs kristallklart när investeringsrådgivningsreglerna i lagen om värdepappersmarknaden (nedan LVM) ska tillämpas i samband med försäkringsdistribution, dvs när avser rådgivningen försäkringen och när avser den investering inom skalet, dvs investeringsrådgivning. Till undvikande av dubbelreglering menar vi att några hänvisningar till LVM kunde ersättas av att LFDs motsvarande regler kunde gälla.

Inledningen

Nästan alla medlemmar i föreningarna har på ett eller annat sätt en relation till försäkringsdistribution. En del medlemmar har försäkringsverksamhet och/eller försäkringsdistribution inom den egna organisationen. En del medlemmar säljer finansiella instrument till försäkringsbolag i förekommande fall via förmedling och/eller rådgivning av en försäkringsförmedlare. I detta remissvar kommer vi därför att fokusera på frågor som har särskild betydelse för den som bedriver värdepappersrörelse i förekommande fall tillsammans med försäkringsdistribution. Vi kommer inte att beröra rena försäkringsfrågor.

Det är mycket viktigt att klarhet erhålls hur, något enkelt uttryckt, LVM och LFD med tillhörande föreskrifter och direktgällande nivå 2 reglerna hör ihop och i vilka situationer respektive regelverk ska tillämpas. Flertalet medlemmar har nu fullt upp med alla förberedelser för implementeringen av MiFID II med bland annat ändringarna i LVM. För vår bransch är det en självklar nödvändighet att reglerna inom MiFIDs och IDD:s ram måste kunna fungera väl tillsammans i första hand förstås från ett investerare/konsumentperspektiv, men också så att de olika berörda verksamhetsgrenarna får en ändamålsenlig reglering från ett konkurrensperspektiv. Det är således viktigt med level playing field, dvs. att aktörer som tillhandahåller investeringsrådgivning ska omfattas av samma krav. Kunderna bör ha samma skydd oavsett vilken typ av aktör som tillhandahåller investeringsrådgivningen. Samtidigt måste förstås dubbelreglering undvikas så mycket som möjligt.

Vi får även peka på att är oklart när referens till försäkringsdistributör avser en generell typ av aktörer (försäkringsbolag, förmedlare med eget tillstånd eller anknuten förmedlare) eller avser den som faktiskt har kontakten med slutkund, dvs den faktiska distributören. Det har verkligen stor betydelse att för vem en skyldighet gäller respektive vem som ska iakttä en regel. Så tex anser vi att det är självklart att 6 kap 13 § LFD ska gälla för den förmedlare som har direkt kontakt med slutkunden, men att den inte gäller det försäkringsbolag vari försäkringen tecknas.

Vi har även svårt att hänga med i andra delar av lagförslagen. Överlappning finns på flera olika ställen, avseende exempelvis lämplighetsbedömning vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter där, som vi uppfattar det, det krävs dels en behovsanalys och en personlig rekommendation enligt 5 kap 11-12 §§, dels en lämplighetsbedömning av försäkringsprodukten enligt 6 kap 9 §, dels en lämplighetsbedömning av investeringarna inom försäkringen enligt LVM, samt dels en lämplighetsbedömning av paketet som helhet enligt 6 kap 9 § 3 st och eventuellt enligt LVM.

EU reglering på nivå 2 och 3

FHF anser att det är svårt att ta ställning till flera av förslagen i Promemorian eftersom nivå 2 till IDD kom bara för några dagar sedan.

Om den svenska lagstiftaren, såsom föreslås, inför att LVM ska gälla för investeringsrådgivning från försäkringsbolag och försäkringsförmedlare, måste den svenska lagstiftaren vara mycket aktiv när nivå 2-regleringen publiceras och specificera vad som ska gälla för svenskt vidkommande i de delar som det skiljer eller där det kan bli otydligt. Ett konkret exempel som vi uppfattat det kan vara information om kostnader och avgifter, där det ju med synen att även underliggande investeringar omfattas av IDD kraven blir tydligare/enklare att ge information som omfattar såväl försäkringsskalet som underliggande investeringar. Med det föreslagna svenska synsättet träffas ju skalet av IDD-kraven medan underliggande investeringar träffas av MiFID-kraven, vilket kan göra det svårare att se vilken sammantagen information som ska ges till kund. Att justera kraven utifrån den föreslagna svenska uppdelningen blir ju såklart svårare nu när kraven kommer i förordningsform.

Tillämpningsområdet: Särskilt om anknuten försäkringsförmedlare

Kravet på huvudsaklig yrkesverksamhet

I förslaget 1 kap. 10 § pkt 1 anges att en anknuten försäkringsförmedlare måste ha försäkringsdistribution som "huvudsaklig yrkesverksamhet". Detta krav har inte en motsvarighet i IDD. Vidare föreslås i 1 kap. 10 § pkt 21 att ett värdepappersbolag eller kreditinstitut inte kan vara sidoverksam försäkringsförmedlare. Tillsammans förefaller dessa bestämmelser föreslå att ett värdepappersinstitut eller bank inte längre skulle kunna vara anknuten försäkringsförmedlare utan skulle behöva skaffa tillstånd för försäkringsdistribution enligt LFD. Föreningarna finner inget skäl eller annars resonemang om detta för värdepappersinstitut samt för deras kunder mycket betydande och mycket ingripande förslag. Vi utgår därför ifrån att det är ett misstag. Tillägget i 1 kap. 10 § pkt 1 att det ska vara fråga om "huvudsaklig yrkesverksamhet" måste således strykas för att underlätta effektiva tjänster till kunderna från försäkringsföretag, värdepappersinstitut och banker i samma koncern så väl som värdepappersinstitut i samarbete med externa försäkringsföretag.

Om huvudsaklighetskriteriet inte skulle tas bort, är det en absolut nödvändighet med längre övergångsregler för de värdepappersinstitut – och försäkringsbolag - som bedriver försäkringsdistribution såsom anknutna försäkringsförmedlare. Annars skulle kundernas intressen kunna skadas allvarligt.

Särskilt tillstånd för vissa anknutna förmedlare?

I anslutning till frågan om anknuten försäkringsförmedlare och huvudsaklighetskravet har vi också diskuterat kraven på särskilt tillstånd för anslutna förmedlare som förmedlar försäkringsbaserade investeringsprodukter. I 2 kap 5 § 2 st i förslaget anges att bestämmelserna i 4 § (om att endast registrering krävs för anknuten sidoverksam förmedlare m m) även gäller för anknutna förmedlare förutom de anknutna förmedlare som också säljer försäkringsbaserade investeringsprodukter. Innebörden av det blir väl då att bara registrering inte räcker för sidoverksamma förmedlare som också säljer försäkringsbaserade investeringsprodukter, utan att dessa behöver söka tillstånd. Om tillstånd ska krävas i de fallen bör det stå uttryckligen i lagtexten och inte kräva en snårig läsning av flera lagrum där det endast framkommer motsatsvis.

Frågan är också vilken typ av tillstånd som man tänkt sig att dessa anknutna förmedlare skulle ha; ett eget tillstånd för försäkringsförmedling (så att de inte längre är anknutna) eller ett särskilt tillstånd för anknutna försäkringsförmedlare som distribuerar försäkringsbaserade investeringsprodukter? I resonemangen kring detta (avsnitt 7.1.7, s 170 ff) står det också att en sådan förmedlare – trots att det inte är tillräckligt med registrering utan att det krävs tillstånd – inte ska behöva ha en egen ansvarsförsäkring. Detta kan vi dock inte hitta uttryckt i förslaget till lagtexten. Om tanken är att denna form av anknutna förmedlare ska ha ett eget tillstånd men ändå inte behöva en ansvarsförsäkring bör detta också framgå av lagtext.

Ytterligare en aspekt på denna fråga är att många (säkerligen de flesta) försäkringsförmedlare som distribuerar försäkringsbaserade investeringsprodukter också har/kommer behöva ha VP-tillstånd som de bedriver rådgivningen etc under och för dessa känns det helt onödigt att de dessutom ska behöva ha ett sådant specialtillstånd för försäkringsförmedling. Om krav på sådant särskilt tillstånd kvarstår, vore det rimligt att bolag med VP-tillstånd som förmedlar försäkringsbaserade investeringsprodukter undantas.

Tillämpningsområde – särskilt om vad som ska gälla för investeringsrådgivning i anslutning till försäkringsförmedling

Vi uppfattar förslaget i promemorian så att den investeringsrådgivning som kan komma att lämnas av ett försäkringsbolag eller försäkringsförmedlare vad gäller investering i finansiella instrument inom ramen för en försäkring ska följa reglerna i LVM. Denna lösning stämmer väl med slutsatserna i SOU 2015:2. Vi antar att särskilt tillstånd enligt LVM inte kommer att behövas för denna form av investeringsrådgivning utan istället den nya LFD hänvisar till vilka regler i LVM som ska beaktas särskilt vid investeringsrådgivningen. Vidare tror vi förslaget är tänkt innebära att sådan investeringsrådgivning bara får avse andelar i värdepappersfonder som ska finnas inom ramen för en försäkring.

Med utgångspunkt i ovanstående tolkning samt att dubbelreglering rent allmänt ska undvikas har vi gått igenom hänvisningarna till LVM i förslagna LFD 1 kap. 2 § tredje stycket och 2 kap. 13 §. Vi har även som beaktat de särskilda behov som kan uppkomma genom att nivå 2 och 3 inte med nödvändighet blir likalydande. Vi har därvid kommit fram till att följande hänvisningar kan strykas:

- (i) *8 kap 12 § LVM* har en motsvarighet i 6 kap 2 o 3§§ i LFD – och vi menar att regleringen i LFD torde vara så lika regleringen i LVM att det för försäkringsföretag och försäkringsförmedlare torde kunna räcka att de följer LFD i denna del. Det ankommer förstas på lagstiftaren att säkerställa att det inte blir några skillnader vad gäller intressekonfliktsreglerna på nivå 2.
- (ii) *8 kap 13 § LVM*; om ett försäkringsbolag tar fram en försäkringsprodukt för distribution får det antas att denna produkt inte är ett finansiellt instrument och produkten bör därför följa LFD. Med all sannolikhet är en sådan lösning också bra från nivå 2-utgångspunkt – det är möjligt och rent av troligt att det inte går att följa både nivå 2 och 3 för MiFiD II och IDD varför valet av mest relevant reglering måste tas och valet bli att följa IDD för försäkringsprodukter. Däremot är det viktigt att vid investeringsrådgivning om och investering i finansiella instrument producentens målmarknad beaktas av försäkringsbolag och försäkringsförmedlare såsom distributörer. Möjligen skulle dock hänvisningen till 8 kap 14 § kompletteras med förtydligande i denna del.

- (iii) 9 kap 1 § LVM behöver inte heller hänvisas till eftersom motsvarande reglering finns i 4 kap 1 § LFD.
- (iv) 9 kap 9 – 10 §§ LVM anser vi också ha sådana motsvarigheter i LFB – 6 kap 3 § och 4 kap 3 § - att det inte behövs hänvisning.
- (v) 9 kap 27 § LVM om kostnadsredovisning har sin motsvarighet i 4 kap 7 § och 6 kap 12-13 §§ LFD och de senare torde vara tillräckliga, om det säkerställs att det inte blir några avvikande lösningar på nivå 2.
- (vi) 9 kap 28 - 29 §§ LVM har också motsvarighet i LFD, närmare bestämt 6 kap 14 § vilken vi finner tillfyllest.

Således har vi funnit att övriga hänvisningar till LVM är korrekta och erforderliga från ett kundskyddsperspektiv. Dock bör det göras än tydligare att de regler i LVM till vilka hänvisas gäller när försäkringsbolaget eller försäkringsförmedlaren tillhandhåller investeringsrådgivning inom de ramar som anges i nya LFD-förslaget.

Investeringsrådgivning med sidotillstånd

Vi noterar att skälen till att medge tillstånd för investeringsrådgivning som sidotillstånd avseende fondandelar framstår vara risken i placeringen. Särskilt lyfts fram att fondandelar typiskt sätt har en väsentligt lägre risknivå än t.ex. derivatinstrument och strukturerade produkter (s. 205). Vi instämmer i att derivatinstrument typiskt sett har en högre risknivå än fondandelar. Att det samma skulle gälla för strukturerade produkter stämmer inte alltid. Strukturerade produkter är ett samlingsbegrepp för många olika typer av finansiella instrument och därmed olika risknivåer, allt från 1 tom 7 i den riskskala som kommer att visas i de kommande standardiserade faktablad. Och framför allt det finns andra instrument t.ex. obligationer som normalt får betraktas som mindre riskfyllda.

Korsförsäljning

Vi tror att hänvisningen i 5 kap 18 § LFD till 4 kap 12 § samma lag är fel, men tvekar om avsikten är att hänvisa till 4 kap 13 § eftersom denna paragraf bara handlar om ett kopplingsförbehåll. I sak är det viktigt med klagörande vad som gäller när två tjänster erbjuds varav den ena regleras av LFD och den andra av LVM, typexemplet är förstås när kunden köper en försäkring i vilken det ska finnas fondandelar för vars urval kunden får investeringsrådgivning. Den enklaste vägen framåt är att inte detta ses som en korsförsäljning utan att vardera tjänsten följer vad som gäller enligt lag för den tjänsten.

Vidare finner vi att hänvisningen i 6 kap 9 § LFD tredje stycket för investeringsrådgivning borde vara till 2 kap 1 § LVM.

Således anser vi att exemplet på sidan 299 (andra stycket i rutan) inte alls är en korsförsäljning som avses i LFD. Det är riktigt, som står längre ner i texten, att en bedömning ska ske av lämpligheten av det kombinerade paketet, men de särskilda informationskrav som finns vid korsförsäljning gäller ju inte, se 4 kap 13 § LFD.

Tredjepartsersättningar

Vilken princip

Vi tycker det är rimligt att, som föreslås i promemorian, försäkringsbolag och försäkringsdistributörer som tillhandahåller investeringsrådgivning för den verksamheten ska följa reglerna i LVM om tredjepartsersättning, även om det blir ganska komplicerat. För att det ska fungera praktiskt och därmed med erforderligt skydd för kunden måste det vara väldigt tydligt var gränsen går mellan rådgivning om försäkringen, dvs. skalet och om investeringar i enskilda finansiella instrument, dvs. investeringsrådgivning.

Är "oberoende grund" i MiFID II/LVM respektive "opartisk och personlig analys" i IDD/LFD samma sak?

Det bästa vore om lagstiftaren kunde använda samma begrepp i båda lagstiftningarna, men om det inte är möjligt p g a olika begrepp används i direktiven vore det bra med ett tydligare klagörande från lagstiftaren att denne inte anser det vara någon skillnad i sak mellan de två begreppen.

Tredjepartsersättningar inom koncern

Ersättningar mellan bolag inom samma koncern måste få förekomma och exemplet överst på sid 296 torde vara fel. I det aktuella avsnittet diskuteras att tredjepartsprovisioner inte ska vara godtagbara om de påverkar tjänstens kvalitet negativt (ref. det grundläggande kravet i IDD som inte föreslås gold-plating på i denna del) men i samma avsnitt ges exemplet att man överhuvudtaget inte skulle få ha en process för tredjepartsprovisioner mellan ett fondbolag och en försäkringsdistributör inom samma koncern. Att innebörden av begreppet ersättning bör ges en vid tolkning och därmed omfatta betalningar i legal mening mellan bolag inom samma koncern har vi ingen invändning emot och det känner vi ju också igen från MiFID II. Därmed kan också en ersättning från ett fondbolag till en försäkringsdistributör utgöra en tredjepartsprovision. Denna tredjepartsprovision är enligt IDD tillåten så länge den inte negativt påverkar kvaliteten på tjänsten som tillhandahålls kund. Eftersom det inte föreslås en restriktivare regel i denna del för införandet av LFD, ser vi promemorians uttalande om koncernbidrag som felaktig och ett potentiellt förbiseende vid författandet. Om nämnda provision negativt påverkar tjänstens kvalitet så är det självklart en annan sak, och provisionen därmed också förbjuden.

Reglerna om koncernbidrag följer helt andra regler, som inte kan ändras/begränsas av den nu aktuella lagen.

Behov av övergångsregler

Det är en absolut nödvändighet med övergångsregler för att värdepappersinstitut och försäkringsbolag som idag tillhandahåller försäkringsförmedling kan fortsätta tillhandahålla dessa tjänster utan avbrott också för sak- och livförsäkring. Således bör existerande tillstånd/registrering överföras med automatik att gälla under den nya lagen. Detta är särskilt viktigt eftersom tiden är begränsad till att hinna med ett ansökningsförfarande Om det inte skulle vara möjligt måste samma övergångstid gälla med avseende på sak- och livförsäkring som för försäkringsförmedling för andra produkter.

Den generella övergångsbestämmelsen för tidigare ingångna avtal förefaller acceptabel. Dessa borde medföra en rimlig chans att omförhandla avtal, justera komplicerade IT-system utifrån de nya reglerna.

Rådgivningslagen – ska den vara kvar?

I betänkandet SOU 2014:4 föreslås att lagen om finansiell rådgivning till konsumenter ska upphöra och att relevanta bestämmelser ska flyttas över till respektive rörelsereglering samt att skadeståndsbestämmelserna ska överföras till en ny lag om skadestånd vid finansiell rådgivning till konsumenter. I ds 2017:17 noteras (sid. 92) dock att det även efter genomförandet av MiFID II och IDD kan finnas aktörer eller tjänster på rådgivningsmarknaden som faller utanför direktivens område och där rådgivningslagens bestämmelser kan fylla en viktig funktion. Det konstateras samtidigt att en analys över rådgivningslagens faktiska funktion i förhållande till övrig lagstiftning kräver särskilda överväganden som inte ryms inom ramen för promemorian. Föreningarna tolkar detta uttalande som att rådgivningslagen fortsätter gälla tills vidare. Vi anhåller om ytterligare klargöranden kring rådgivningslagens faktiska tillämpningsområde och vill understryka att lagstiftning inte bör finnas bara för säkerhets skull.

Vi ställer oss också frågande till hur regleringen om skadestånd i 4 kap 16-17 §§ LFD förhåller sig till motsvarande regler i lagen om finansiell rådgivning – vilken regel gäller vid investeringsrådgivning inom ramen för en försäkring?

SVENSKA FONDHANDLAREFÖRENINGEN

Kerstin Hermansson

SVENSK BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg